

Dosarul nr. 2ra-1560/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. S. Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, I. Cotruță, O. Cojocar)

DECIZIE

24 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Sergiu Țurcan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală

împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Sergiu Țurcan și menținută hotărârea din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 22 iunie 2020, Sergiu Țurcan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală.

În motivarea acțiunii a invocat că la 20 iunie 2014, de către organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție a fost începută urmărirea penală în privința lui privind acțiunile ilegale, exprimate prin pretinderea de mijloace financiare ce nu i se cuvin.

Astfel, în baza actului de sesizare înregistrat în Registrul sesizărilor despre infracțiuni, organul de urmărire penală a intentat dosarul penal nr. 2014970312, conform semnelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal „corupere pasivă” din motivul existenței unei bănuieli rezonabile despre faptul

că la 20 iunie 2014, activând în funcția de ofițer de urmărire penală în cadrul Inspectoratului de poliție Botanica din mun. Chișinău, fiind persoană publică, a pretins personal de la martorul în cadrul unui dosar penal instrumentat de către dânsul, mijloace financiare în sumă de 300 de euro, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale.

A precizat că, în sensul acumulării probatoriului, organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, imediat după finalizarea procedurii de audiere a martorului și după plecarea acestuia, a efectuat percheziție în biroul lui, în cadrul cărei acțiuni nu au fost depistate careva mijloace bănești.

A comunicat că în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală în dosarul de învinuire a lui, partea acuzării a confirmat legalitatea percheziției recunoscând-o ca probă, iar instanța de judecată a declarat legale rezultatele acesteia și în consecință a întocmit în privința lui procesul-verbal de reținere.

La baza reținerii lui, organul de urmărire penală și-a expus trei temeuri prevăzute de art. 166 alin. (1) CPP, punându-l în rândul unor persoane anterior condamnate cu risc sporit de a mai comite și alte infracțiuni, neluând în considerație personalitatea și funcția sa publică de ofițer de urmărire penală în cadrul unei instituții de ocrotire a normelor de drept.

A remarcat că i-a fost înaintată o învinuire ilegală, fiind fundamentată doar pe presupuneri care au fost considerate probe indirecte de către instanțele de judecată și în scurt timp, în baza demersului neîntemeiat al acuzatorului de stat, la 23 iunie 2014, i-a fost aplicată măsura preventivă arestarea preventivă pe un termen de 20 de zile cu calcularea termenului de la 20 iunie 2014, fiind emis mandatul de arestare nr. 14-77/2014.

La 26 iunie 2014, în timp ce se afla în arestare preventivă în Izolatorul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, Direcția securitate internă a serviciului protecție internă și anticorupție a MAI în comun cu Direcția generală urmărire penală a MAI au inițiat o anchetă de serviciu, iar în rezultat au dispus sancționarea disciplinară cu concedierea lui din Poliție, fiind emis ordinul nr. 419 ef. din 15 iulie 2014 cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului Inspectoratului de poliție Botanica al Direcției de Poliție municipiul Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, locotenent-major de poliție Sergiu Țurcan.

Inspectoratul General al Poliției s-a bazat doar pe presupusele probe din cadrul dosarului penal fabricat în scopul obținerii unei condamnări ilegale a lui.

La 7 iulie 2014, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost anulată încheierea din 23 iunie 2014 privind aplicarea măsurii preventive arestul preventiv și pronunțată o nouă hotărâre privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 20 de zile, cu restricțiile prevăzute de art. 188 alin. (3) și (4) CPP.

Luând în considerație că organul de urmărire penală al CNA a fraudat probele, iar partea acuzării și-a construit învinuirea în temeiul declarațiilor false ale martorului Victor Șadlovski, având un caracter abstract și nefondat, dânsul a fost privat de libertate, fiind deținut în Izolatorul de urmărire penală al CNA o perioadă de timp de 17 zile calendaristice, adică de la 20 iunie 2014 până la 7 iulie 2014.

La 21 iulie 2014, procurorul în Procuratura Anticorupție, omițând termenul de urmărire penală fixat până la data de 20 iulie 2014, care nu a fost prelungit, a efectuat acțiuni de urmărire penală în ceea ce privește terminarea urmăririi penale, inclusiv întocmirea și înmânarea copieii rechizitoriului pe cauza penală respectivă.

În mod cert s-a apreciat că actul de sesizare al instanței - rechizitoriul, nu satisface exigențele de echitate a procedurilor și nu asigură o corectă și legală informare a lui cu privire la învinuirea formulată prin ordonanța de punere sub învinuire.

La 28 iulie 2014, Judecătoria Botanică mun. Chișinău a respins ca neîntemeiat demersul procurorului privind prelungirea duratei arestării lui la domiciliu și a înlocuit măsura preventivă din arestare la domiciliu în garanția personală din partea a două persoane garante.

A menționat că partea acuzării, sesizând instanța de judecată cu aceleași probe despre învinuirea ilegală înaintată lui, a insistat în continuare prelungirea măsurilor preventive până la obținerea unei sentințe de condamnare.

Aflarea lui în arestare la domiciliu, cu respectarea restricțiilor prevăzute de art. 188 alin. (3), (4) CPP, a durat o perioadă de timp de 21 de zile calendaristice, adică de la 7 iulie 2014 până la 28 iulie 2014.

La 27 ianuarie 2016, Judecătoria Botanică mun. Chișinău a constatat că învinuirea adusă lui este apreciată drept neconcretă și bazată pe presupuneri, este nefondată și ilegală, astfel, prin sentință dânsul a fost achitat pe art. 324 alin. (1) Cod penal, din motivul că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii, fiind revocată măsura preventivă sub formă de garanție personală aplicată prin încheierea din 28 iulie 2014 a Judecătoriei Botanică mun. Chișinău și recunoscut dreptului la repararea prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală.

Prin decizia din 14 noiembrie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost casată sentința din 27 ianuarie 2016 a Judecătoriei Chișinău sediul central, dânsul a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa executorie sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu amendă în mărime de 5000 u. c. = 100 000 de lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și desfășura activități în organele de ocrotire a normelor de drept pe un termen de 5 ani, iar conform art. 90 Cod penal a fost suspendată executarea pedepsei executorii cu fixarea unui termen de probațiune de 3 ani.

Astfel, la 26 februarie 2018, executorul judecătoresc, în baza titlului de executare, a intentat procedura de executare privind încasarea de la el în beneficiul statului a amenzii în sumă de 100 000 de lei și a aplicat imediat măsurile de asigurare a executării documentului executoriu în temeiul art. 63 Cod de executare, iar la 30 ianuarie 2020 a încetat procedura de executare menționată.

La 27 februarie 2018, prin decizia Curții Supreme de Justiție, a fost casată decizia din 14 noiembrie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost casată sentința din 27 ianuarie 2016 a Judecătorei Chișinău sediul central, parțial, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, dânsul fiind achitat din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

La 27 martie 2019, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, a precizat că instanța de apel printr-o apreciere justă a probelor, corect a dispus achitarea lui de sub învinuirea pe art. 324 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu a fost constatată existența faptei infracțiunii și a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău.

Decizia motivată a Curții Supreme de Justiție a fost pronunțată la 25 aprilie 2019, iar în acest sens, sentința de achitare a lui a devenit definitivă și irevocabilă la 25 aprilie 2019.

A subliniat reclamantul că în rezultatul acțiunilor ilegale descrise, exercitate de organele de urmărire penală, ale procuraturii și de către instanțele judecătorești în privința lui, pe parcursul a mai mult de 4 ani și 10 luni, de la 20 iunie 2014 până la 25 aprilie 2019, prin atragerea ilegală la răspundere penală pentru o faptă pe care nu a comis-o, i-au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale și în același timp i-au fost lezate valorile nepatrimoniale: libertatea, onoarea, demnitatea, viața privată și alte valori.

De asemenea, în urma acțiunilor ilegale: intentarea dosarului penal în privința sa, efectuării percheziției, recunoașterii în calitate de bănuț, a punerii sub învinuire pentru o infracțiune gravă, privării de libertate pe un termen de 17 zile prin aplicarea reținerii și arestării preventive, arestării la domiciliu pe un termen de 21 de zile, concedierii din Poliție - lipsirea forțată de la muncă începând cu 15 iulie 2014, condamnarea cu pedeapsa executorie sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu amendă în mărime de 5000 u. c. = 100 000 de lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și desfășura activități în organele de ocrotire a normelor de drept pe un termen de 5 ani, prin decizia din 14 noiembrie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, intentarea procedurii de executare și aplicarea imediată a măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, durata de mai mult de 4 ani și 10 luni a urmăririi penale și examinării cauzei penale în instanțele judecătorești, i-au cauzat suferințe psihice manifestate prin retrăiri emotiv-volitive, prin sentimente de umilire, apăsare, rușine, disperare și disconfort, suferințe care constituie un prejudiciu al sferei morale și care nu sunt calculabile, ci se estimează luând în considerație circumstanțele cauzei, pe baza principului echității.

A considerat că acțiunile enumerate și descrise mai sus, care prin sentință definitivă și irevocabilă de achitare s-au dovedit a fi ilegale, îi întemeiază dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, potrivit prevederilor Codului de procedură penală și Codului civil.

Referitor la quantumul prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite, în baza prevederile art. 7 lit. a), g), 8 alin. (1) și alin. (3) lit. a) din Legea nr. 1545/1998 din 25 februarie 1998 în raport cu certificatul nr. 19531 din 20 octombrie 2016 privind

venitul calculat provenit din muncă pentru ultimul an de activitate (august 2013 - 14 iulie 2014) în cadrul Inspectoratului de Poliție Botanică mun. Chișinău, conform datelor din certificatul menționat, venitul calculat al lui pentru ultimele 11 luni și 14 zile de muncă, constituie în total suma de 59 751,93 de lei, iar venitul anual deplin constituie suma de 63 791,63 de lei, prin urmare, câștigul mediu lunar al lui la momentul cauzării prejudiciului, fără coeficientul de inflație, constituie 5 315 de lei.

Așadar, prejudiciul material cauzat în urma acțiunilor ilicite, calculat pentru perioada de învinuire ilegală de 4 ani și 10 luni, constituie 308 270 de lei și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările la organul de urmărire penală, organul procuraturii, biroul de probațiune, biroul executorului judecătoresc, instanțele judecătorești, pe parcursul perioadei de învinuire ilegală, constituie 6 000 de lei, în total suma de 314 270 de lei.

Prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală constituie în total suma de 523 245 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 paragraful 1 din CEDO, art. 9, 2007 Cod civil, art. 166, 167, 174-177, 206 CPC, art. 525 CPP, art. 5, 6, 7, 8, 10, 11 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, repararea de către stat a prejudiciului material în sumă totală de 314 270 de lei și a prejudiciului moral în sumă totală de 523 245 de lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală a lui la răspundere penală.

Prin hotărârea din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasat din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Sergiu Țurcan prejudiciul moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală în sumă de 80 000 de lei.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Sergiu Țurcan și menținută hotărârea primei instanțe.

La 21 august 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la

repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, normele legale care sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

A remarcat că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Prin urmare, prima instanță și instanța de apel urmau să indice expres care anume act justifică răspunderea statului.

Astfel, a precizat că la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție sau a organului ierarhic superior, prin care ar fi fost stabilite ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

A considerat că instanța de apel eronat a menținut hotărârea primei instanțe, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

La fel, a fost ignorat și faptul că prin prisma legii menționate persoana are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta a fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare.

La 3 septembrie 2021, Sergiu Țurcan a declarat recurs împotriva deciziei din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea în care a fost respinsă ca neîntemeiată cerința persoanei vătămate privind recuperarea prejudiciului material, cu emiterea unei noi hotărâri de încasare din contul bugetului de stat a prejudiciului material în sumă de 314 270 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 523 245 de lei.

În susținerea recursului a invocat că instanța de apel incorect a menținut aprecierea primei instanțe privind lipsirea forțată de la muncă începând cu 15 iulie 2014 a lui care activa în cadrul MAI prin concedierea din organele de poliție, însă în același timp, a reținut statutul social al lui, reflectarea asupra reputației profesionale, care în mod evident a cauzat o percepție negativă asupra sa, iar în rezultat, a respins cerința persoanei vătămate în partea ce ține de recunoașterea prejudiciului material în sumă de 314 270 de lei.

A considerat că prima instanță a determinat nemotivat și nedescifrat prejudiciul moral, considerând că mărimea acestuia de 523 245 de lei este vădit exagerată, neluând în considerație calculul desfășurat și motivat care a stat la baza determinării acestui prejudiciu cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, constatate și la baza cărui au servit prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, ținând cont de principiul echității.

La 16 septembrie 2021, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Sergiu Țurcan a fost expediată copia cererilor de recurs depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Sergiu Țurcan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 50 vol. II), fiind recepționată la 21 septembrie 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 51-53 vol. II).

La 11 octombrie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și respingerea recursului declarat de Sergiu Țurcan.

Până la data stabilită pentru examinarea recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție, alte referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată la 14 iulie 2021 la adresa electronică a recurenților, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 232 vol. I).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 21 august 2021 și respectiv, la 3 septembrie 2021 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a admite recursul declarat de Sergiu Țurcan, cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și adoptarea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Sergiu Țurcan a solicitat repararea de către stat a prejudiciului material în sumă totală de 314 270 de lei și a prejudiciului moral în sumă totală de 523 245 de lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală a lui la răspundere penală.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial și a încasat din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Sergiu Țurcan prejudiciul moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală în sumă de 80 000 de lei. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Sergiu Țurcan, instanța de apel a respins apelurile și a menținut hotărârea primei instanțe.

Instanța de recurs constată, însă, că instanțele de judecată ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor sale au interpretat eronat normele de drept material și au dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce dictează casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, potrivit cărora este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității;

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a stampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Iar conform art. 6 din aceeași lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Totodată, conform art. 10 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

În același timp, art. 2007 alin. (1) lit. a) Cod civil, în vigoare din 1 martie 2019, stipulează că prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în caz de condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.

Coroborând prevederile normelor enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs constată că prin ordonanța organului de urmărire penală a Centrului Național Anticorupție din 20 iunie 2014, a fost pornită urmărirea penală,

conform semnelor componente de infracțiune prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, coruperea pasivă, și anume pretinderea de către o persoană publică a bunurilor sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale (f. d. 10 vol. I).

Este cert și faptul că potrivit procesului-verbal de percheziție al organului de urmărire penală din cadrul Centrului Național Anticorupție din 20 iunie 2014, rezultă că în cadrul efectuării percheziției în biroul nr. 18 al Inspectoratului de Poliție Botanica, mijloace bănești în sumă de 300 de euro (trei bancnote cu seria și nr. S18281832901; S 14236010359; S1886894) pretinse a fi primite de la Victor Șadlovschi, nu au fost depistate (f. d. 11-12 vol. I).

La 20 iunie 2014, ora 16:40, Sergiu Țurcan a fost reținut, fiind bănuț de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, fapt ce se confirmă prin certificatul eliberat de către Of. d/s al I.U.P al Centrului Național Anticorupție (f. d. 86 vol. I).

Prin ordonanța procurorului în Procuraturii Anticorupție din 23 iunie 2014, Sergiu Țurcan, a fost pus sub învinuire, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal (f. d. 96 vol. I).

Prin încheierea din 23 iunie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost aplicată în privința lui Sergiu Țurcan măsura preventivă arestarea preventivă pe un termen de 20 de zile cu calcularea termenului de la data de 20 iunie 2014, orele 16:40 (f. d. 92-93 vol. I).

Totodată, prin mandatul de arestare nr. 14-77/2014 din 23 iunie 2014, a fost dispusă arestarea lui Sergiu Țurcan pe un termen de 20 de zile, cu calcularea termenului de la data de 20 iunie 2014, orele 16:40 (f. d. 91 vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din la 7 iulie 2014, a fost admis recursul apărării, casată încheierea Judecătoriei Buiucani din 23 iunie 2014 și pronunțată o nouă hotărâre de aplicare față de Sergiu Țurcan a arestării la domiciliu pe un termen de 20 zile, cu includerea în termenul arestării la domiciliu a perioadei arestării preventive de la 20 iunie 2014 și stabilirea restricțiilor și obligațiilor prevăzute de lege (f. d. 88 vol. I).

Iar prin demersul procurorului în Procuraturii Anticorupție, din 2 iulie 2014 și a încheierii judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 8 iulie 2014, a fost prelungit termenul arestării la domiciliu a lui Sergiu Țurcan, cu 20 zile, până la 30 iulie 2014 (f. d. 83-85; 89-90 vol. I).

Ulterior, prin încheierea nr. 1-439/14 din 28 iulie 2014, emisă de Judecătoria Botanica mun. Chișinău, a fost respins demersul procurorului în Procuratura Anticorupție privind prelungirea duratei arestării la domiciliu a lui Sergiu Țurcan, fiind admis demersul apărătorului și înlocuită măsura preventivă aplicată din arestare la domiciliu, cu garanția personală din partea lui Victor Godonoagă și Ion Godoroja, eliberându-l pe Sergiu Țurcan de sub arest la domiciliu în sala de ședințe (f.d.70-71).

Tot, materialul probator atestă că prin sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 27 ianuarie 2016, Sergiu Țurcan a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, întrucât fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu recunoașterea după Sergiu Țurcan a dreptului la repararea

prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală (f. d. 54-67 vol. I).

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, a fost admis apelul declarat de către procuror împotriva sentinței Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 27 ianuarie 2016, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Sergiu Țurcan a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu amendă în mărime de 5000 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 100 000 de lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și desfășura activități în organelle de ocrotire a normelor de drept pe un termen de 5 ani. Conform art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei închisorii stabilite, cu fixarea unui termen de probațiune de 3 ani (f. d.15-23; 68-69 vol. I).

Prin încheierea executorului judecătoresc Ciobanu Ruslan, nr. 060s-393/18 din 26 februarie 2018, privind primirea spre executare a documentului executoriu și intentarea procedurii de executare, a fost primit spre executare documentul executoriu nr. 1-439/14 din 14 noiembrie 2017, emis de Judecătoria Chișinău sediul central privind încasarea de la Sergiu Țurcan în beneficiul statului a amenzii în sumă de 100 000 de lei și a fost intentată procedura de executare (f. d. 49 vol. I), ulterior, a fost dispusă încetarea procedurii de executare, fapt confirmat prin copia încheierii nr. 060s-153r/19 din 30 ianuarie 2020, din motiv că documentul executoriu a fost casat parțial prin decizia Curții de Apel Chișinău (f. d. 50 vol. I).

Ulterior, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2018, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror, de avocatul Zmeu Alexandru și inculpatul Sergiu Țurcan, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2017, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată (f. d. 24-30 vol. I).

Ca urmare, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2018, a fost admis apelul declarat de către procuror împotriva sentinței Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 27 ianuarie 2016, casată sentința parțial, inclusiv din oficiu, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care a fost achitat Sergiu Țurcan învinuit în baza art. 324 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii (f. d. 31-40 vol. I).

Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2019, s-a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui Sergiu Țurcan, ca fiind vădit neîntemeiate (f. d. 41-47).

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs conchide că actele cauzei denotă indubitabil că Sergiu Țurcan a fost atras ilegal la răspundere penală, fiind supus percheziției, aplicată în privința lui măsura de constrângere sub formă de reținere, măsurile preventive sub formă de arest, arest la domiciliu și garanția

personală, ulterior fiind adoptată sentința irevocabilă de achitare a acestuia din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii prevăzute la art. 324 alin.(1) Cod penal.

Cele descrise justifică dreptul lui Sergiu Țurcan de a solicita de la stat repararea prejudiciului cauzat, prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

Or, caracterul ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, astfel că devenirea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare a lui Sergiu Țurcan, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracționale prevăzute la art. 324 alin. (1) Cod penal, constituie un remediu efectiv de restabilire în drepturi și reabilitare a lui Sergiu Țurcan în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Ca urmare, constatările date resping argumentele recurentului Ministerul Justiției al RM din cererea de recurs, precum că la caz nu sunt întrunite condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de recurs atestă temeinicia cerinței lui Sergiu Țurcan cu privire la repararea de către stat a prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală a lui Sergiu Țurcan.

Potrivit art. 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, potrivit căruia mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

- a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;
- b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;
- c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;
- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

În același timp, în lumina jurisprudenței CtEDO, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității. Modul de acordare a satisfacției echitabile, trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanța și consecințele sale pentru victimă.

Cu referire la prevederile enunțate, instanța de recurs statuând în echitate, printr-o apreciere complexă a materialului probator și evaluare adecvată a daunelor

morale compensatoare, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității sale morale și altele, constată cu că lui Sergiu Țurcan i-au fost cauzate suferințe psihice odată cu intentarea dosarului penal și derularea acestuia pe parcursul perioadei de la 20 iunie 2014 până la 27 martie 2019, efectuării percheziției, recunoașterii în calitate de bănuțit, punerii acestuia sub învinuire pentru o infracțiune gravă, privării de libertate prin aplicarea reținerii și arestării preventive, precum și arestării la domiciliu.

Față de toate aceste considerente, reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs constată că suma încasată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare cu titlu de prejudiciu din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Sergiu Țurcan în mărime de 80 000 de lei nu poate fi considerată una rezonabilă și echitabilă, o despăgubire utilă și suficientă, compensatoare pagubelor de ordin moral cauzat lui Sergiu Țurcan, în circumstanțele expuse, fiind suma de 100 000 de lei.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Sergiu Țurcan în mărime de 523 245 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Sub un alt aspect, instanța de recurs conchide că instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au respins cerința lui Sergiu Țurcan cu privire la repararea de către stat a prejudiciului material, sub formă de salariu, în perioada 20 iunie 2014 – 15 iulie 2014, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală a lui Sergiu Țurcan.

La aceste segment, relevanță directă speței au prevederile art. 7 lit. a) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, potrivit cărora în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.

Așadar prin prisma acestei prevederi legale, instanța de recurs găsește ca lipsită de suport concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că prejudiciul material cauzat prin pretinsa privare ilegală de posibilitate de a munci, nu are nicio legătură cu acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești indicate la art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, întrucât sorgintea legală a acestui pretins prejudiciu poate fi exclusiv concedierea ilegală conform prevederilor art. 90, 329, 330 Codul muncii și poate interveni doar în cazul anulării ordinului de concediere a lui Sergiu Țurcan.

Astfel, contrar acestei concluzii ale instanțelor de judecată ierarhic inferioare, instanța de recurs constată că privarea lui Sergiu Țurcan de posibilitatea de a munci, din momentul reținerii lui de către organul de urmărire penală la data de 20 iunie 2014 și până la adoptarea ordinului Inspectoratului General al Poliției la 15 iulie 2014 cu nr. 419 ef. „Cu privire la sancționarea disciplinară a angajatului

Inspectoratului de Poliție Botanică a Direcției de Poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI, locotenent-major de poliție Sergiu Țurcan”, cu concedierea din poliție, este în legătură directă cu acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești de la art. 3 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești.

Or, circumstanțele statuate în cauză conturează cert faptul că în perioada 20 iunie 2014 – 15 iulie 2014, în privința lui Sergiu Țurcan, i-au fost aplicate măsura procesuală de constrângere reținerea, precum și măsurile preventive arestul și arestul la domiciliu, care a determinat imposibilitatea acestuia de a munci și de a primi salariu.

În context se va reține, că potrivit certificatului eliberat de către Inspectoratul de Poliție Botanică a Direcției de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 19531 din 20 octombrie 2016, salariu mediu lunar a lui Sergiu Țurcan în cadrul Inspectoratului de Poliție Botanică a Direcției de poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției al MAI, a constituit suma de 5630,10 de lei (f. d. 97 vol. I).

Prin urmare, prejudiciul material, sub formă de salariu, în perioada 20 iunie 2014 -15 iulie 2014 constituie suma de 4879 de lei, care și urmează a fi încasată din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Sergiu Țurcan.

Pe cale de consecință, se impune respingerea cerinței lui Sergiu Țurcan cu privire la repararea de către stat a prejudiciului material, sub formă de salariu, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală, în perioada de după 15 iulie 2014 și până la adoptarea sentinței de achitare a lui Sergiu Țurcan, rămasă irevocabilă prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2019.

Și asta deoarece, reieșind din conținutul deciziei din 15 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, rămasă irevocabilă prin încheierea din 12 aprilie 2017 a Curții Supreme de Justiție, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Țurcan împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea ordinului de concediere și restabilirea în funcție, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată, fiind cert că eliberarea din funcție a lui Sergiu Țurcan a avut loc din alte temeuri decât cele examinate în prezenta cauză.

Mai mult că odată cu devenirea irevocabilă a sentinței de achitare în privința lui Sergiu Țurcan, ultimul a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 15 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, în litigiul cu privire la anularea ordinului de concediere și restabilirea în funcție, care prin încheierea din 3 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, rămasă irevocabilă prin decizia din 11 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost respinsă ca inadmisibilă.

Or, reieșind din prevederile art. 123 alin. (2) CPC, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Totodată, instanța de recurs constată ca neîntemeiată și solicitarea lui Sergiu Țurcan cu privire la încasarea cheltuielilor suportate în legătură cu chemările la organul de urmărire penală, organul procuraturii, biroul de probațiune, biroul executorului judecătoresc, instanțele judecătorești, pe parcursul perioadei de învinuire, în sumă de 6 000 de lei, deoarece în confirmarea acestei pretenții nu au fost prezentate probe concludente și pertinente ce ar confirma aceste cheltuieli.

Față de cele ce preced și având în vedere că circumstanțele cauzei au fost stabilite pe deplin de către instanțele judecătorești inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a admite recursul declarat de Sergiu Țurcan, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii lui Sergiu Țurcan.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se admite recursul declarat de Sergiu Țurcan.

Se casează integral decizia din 15 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală, și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în legătură cu atragerea ilegală la răspundere penală.

Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Sergiu Țurcan prejudiciul moral în sumă de 100 000 (una sută mii) de lei.

Se încasează din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova,

în beneficiul lui Sergiu Țurcan prejudiciul material în sumă de 4 879 (patru mii opt sute șaptezeci și nouă) de lei.

În rest, cererea de chemare în judecată, se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu